

Mikkeliläistä olympiamenestystä: metsänhoitaja Lehtonen hissutteli voitokkaasti Antwerpenissä ja Pariisissa

Eero Lehtonen. Kuva: Postikortti, Mikkelin postimerkkeilijät ry.

Mikkelissä 1898 syntynyt Eero Lehtonen voitti viisiottelun olympiakultaa kahdesti peräkkäin: 1920 Antwerpenissä ja 1924 Pariisissa. Tällä saavutuksella hän on paitsi kautta aikojen menestynein mikkeliäislähtöinen urheilija, myös maailman ainoa kaksinkertainen viisiottelun olympiavoittaja. Hän piti hallussaan myös viisiottelun maailmanennätystä Pariisin kisojen aikaan historialliset 5,6 sekuntia. Viisiotteluun sisältyi pituushyppy, keihäänheitto, 200 metrin juoksu, kiekonheitto ja 1 500 metrin juoksu. Laji alkoi 1920-luvun lopulla jäädä kymmenottelun jalkoihin, eikä se enää ollut olympialajina 1928 Amsterdamissa. Niinpä Lehtosenkin olympiaura päättyi Pariisiin.

Lehtonen alkoi saavuttaa mainetta teini-iässä, kun hän voitti useita Mikkelin piirinmestaruuksia pituushypyssä ja muissakin moniottelulajeissa Suomen Lyseoiden Urheilijain Mikkelin osaston riveissä. 1910-luvun lopulla alkoi varsinaisesti tapahtua: 1917 ja 1918 hän saavutti viisiottelun SM-hopeaa ja 1919 kultaa. Näiden välissä hän pääsi ylioppilaaksi Mikkelin Yhteiskoulusta sekä osallistui kansalaissotaan. Vuonna 1920 tulikin sitten jättipotti: voitettuaan jälleen viisiottelun Suomen mestaruuden ja mm. hypätttyään ensimmäisenä suomalaisena pituutta yli seitsemän metriä Lehtonen lähetettiin elokuussa Antwerpenin olympialaisiin, missä hän voitti kultaa odottamattoman suurella erolla kansakilpailijoihinsa.

Antwerpenin olympialaisissa 66-henkinen joukkueemme edusti ensimmäistä kertaa itsenäistä Suomea. Menestys oli huippuluokkaa: Suomi oli mitalitaulukossa viidentenä saavutettuaan mm. 15 kultaa. Paitsi menestys, myös urheilijoiden olosuhteet olivat kovasti erilaiset kuin nykyään. Joukkue kärsi pahasti merisairaudesta matkatessaan Antwerpeniin s/s Oihonna –laivalla kovassa myrskyssä. Maskottinaan heillä oli mukana karhu, jonka oli kielloista huolimatta järjestänyt laivaan uimahyppääjä Kalle Kainuvaara. Perillä karhu pääsi välillä karkuunkin, ja se myytiin lopulta läheiseen eläintarhaan.

20-luvulla ei tunnettu myöskään verryttelyasuja, eikä koko verryttely-termiä. Lämmittelyä kutsuttiin hissutteluksi, joka tehtiin tavallisissa prässihousuissa. Pariisin olympialaisiin 1924 Lehtonen muun joukkueen mukana oli saanut verryttelyä varten uimareiden käyttämät kylpyviitat, jotka näyttivät varsin koomisilta. Viitat eivät kuitenkaan haitanneet menoa. Lehtonen otti kultaa vakuuttavasti, vaikka olikin välillä keskittynyt metsänhoitajan opintoihin ja töihin, ja panostanut vasta olympiavuonna yksinomaan harjoitteluun. Tuohon aikaan urheilijat eivät olleetkaan täyspäiväisiä ammattilaisia kuten nykyään. Rahoitus ja olosuhteet olivat erittäin vaatimattomia. Tästä huolimatta – vai tästä johtuen – Suomen menestys Pariisin kisoissa on kautta aikojen paras.

Viisiottelun jäätyä pois olympialajina Lehtonen siirtyi yksinomaan metsänhoitajan tehtäviin, joissa hän toimi vuosikymmenten ajan eri puolilla Suomea. Hän kuoli Helsingissä 1959. Eero Lehtosen muistokisoja on vietetty monesti Urheilupuistossa, mihin hänelle pystytettiin vuonna 1984 Panu Patomäen veistämä patsas. Patsasta kutsuttiin paljastamisen aikoihin ”viileäksi savolaiseksi”. Liekö tällä tekemistä sen kanssa, että Lehtosta pidettiin hyvähermoisena ja tasaisena suurkisojen miehenä.

Leena Hangasmaa

julkaistu [Kulttuuriperintöblogissa](#) 26.7.2012